

0111 განათლების მეცნიერება EDUCATION SCIENCE**სწავლის საძიებო მოდელები**

ირინე გოგიბერიძე

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

E-mail: irine.gogiberidze@atsu.edu.ge

რეზიუმე

სწავლაში ძიების იდეების შემოტანა ასოცირდება ჯ. დიუის სახელთან, რაც ეფუძნება მოსწავლეთა ნაყოფიერ აქტივობას პრობლემების გადაჭრაში. მის მიერ ჩამოყალიბებული სწავლის დაფუძნების იდეა ორიენტირებულია მოსწავლეების უშუალო გამოცდილებასა და ინტერესებზე. კვლევაზე დაფუძნებული სწავლა/სწავლების ძირითადი მახასიათებლები ტრადიციულ სწავლებასთან შედარებით განისაზღვრება სასწავლო პროცესში მოსწავლის პოზიციის ცვლილებით, მისი პროაქტიური, სუბიექტური ხასიათით, საიდანაც, თავის მხრივ, იკვეთება საძიებო სასწავლო აქტივობების პირობები. სტატიაში გაანალიზებულია სწავლის საძიებო მოდელების პრაქტიკაში დანერგვის თეორიული მიდგომები და გამოკვეთილია მოთხოვნები, რომელიც უნდა დააკმაყოფილოს საძიებო მოდელების სწავლების შინაარმა და სასწავლო პროცესმა. ჩამოყალიბებულია მეთოდური რეკომენდაციები კვლევაზე დაფუძნებული სწავლებისთვის.

საკვანძო სიტყვები: სწავლა, სწავლება, დიდაქტიკა, საძიებო მოდელი, რეფლექსია.

შესავალი

თანამედროვე პერიოდში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს სწავლის საძიებო მოდელებს, რომლებიც ფოკუსირებულია მოსწავლეების/სტუდენტების აქტიურ ჩართულობასა და დამოუკიდებელ მუშაობაზე. ამ მიდგომის საფუძველში დევს იდეა, რომ მოსწავლეები უკეთ ითვისებენ ცოდნას მაშინ, როდესაც ისინი თვითონ ეძებენ პასუხებს, სვამენ კითხვებს და აკვირდებიან მოვლენებს. საძიებო სწავლა უარყოფს მხოლოდ მასწავლებლისგან ცოდნის გადაცემის ტრადიციულ გზას და უზრუნველყოფს სტუდენტზე ორიენტირებულ, კონსტრუქტივისტულ გარემოს, სადაც მთავარი ძრავი ინტერესი და კვლევის სურვილია.

ძირითადი ნაწილი

სწავლის საძიებო მოდელები ეფუძნება მოსწავლეთა ნაყოფიერ აქტივობას პრობლემების გადაჭრაში. XX საუკუნეში ამ საფუძველზე სწავლების იდეები ასოცირდება ჯ. დიუის სახელთან, რომელმაც გამოკვეთა აზროვნების ძირითადი ეტაპები, როგორც პრობლემების გადაწყვეტა – პრობლემის დასმა, მონაცემთა შეგროვება, ჰიპოთეზის წამოყენება და მისი გამოცდა. შემდგომში ეს მიდგომა განხორციელდა ორ ვარიანტში:

I. პრაქტიკული, შემეცნებით-გამოყენებითი ორიენტაციის საძიებო მიდგომა, რომლის ფარგლებშიც აგებულია სასწავლო პროცესი, როგორც ახალი გამოყენებითი, პრაქტიკული ინფორმაციის ძიება (ახალი ინსტრუმენტული ცოდნა საქმიანობის მეთოდების შესახებ). XX საუკუნის პირველ ათწლეულებში ეს ორიენტაცია დიდაქტიკაში აქტიურად განვითარდა სწავლის საძიებო მოდელებში „პროექტის მეთოდის“, „ყოვლისმომცველი ტრენინგის“ სახით;

II. თეორიულ-შემეცნებითი ორიენტაციის საძიებო მიდგომა, რომლის ფარგლებშიც აგებულია სასწავლო პროცესი, რომელიც ეფუძნება ახალი შემეცნებითი ორიენტირების თეორიული ცოდნის ძიებას. ეს მიდგომა განვითარდა ბოლო ათწლეულებში, 1960-იან და 1970-იან წლებში, განვითარებულ ქვეყნებში სასკოლო სასწავლო გეგმების გადახედვის შემდეგ, და განსაკუთრებით 1980-1990-იანი წლების მიჯნაზე. სწავლების შესაბამისი სტრუქტურა ემყარება მოსწავლეების მიერ სამყაროს ობიექტებისა და ფენომენების შესახებ თეორიული კონცეფციების დამოუკიდებელ განვითარებას და მეცნიერული კვლევის მოდელირებას.

ბოლო ათწლეულებში სწავლა/სწავლების საძიებო მიდგომის პრაგმატული ვერსია ადგილს უთმობს თეორიული და შემეცნებითი ორიენტაციის საძიებო მიდგომას: საგანმანათლებლო პროცესი აგებულია როგორც მოსწავლეების მიერ ახალი ცოდნის დამოუკიდებელი ძიება.

ჯონ დიუიმ ჩამოაყალიბა სწავლის დაფუძნების იდეა მოსწავლეების უშუალო გამოცდილებასა და ინტერესზე: სწავლა სტრუქტურირებულია ისე, რომ „ადმზრდელითი სამუშაო და სწავლება

ბუნებრივად მიმდინარეობს და აუცილებლად ქმნის ისეთ პირობებს და, შედეგად, მოსწავლეთა ისეთ ქმედებებს, რის შედეგადაც მათ არ შეუძლიათ არ ისწავლონ. ბავშვის გონება არ იქნება ორიენტირებული სწავლაზე, ის მიზნად ისახავს გააკეთოს ის, რასაც სიტუაცია მოითხოვს, ხოლო სწავლა არის შედეგი. მეორეს მხრივ, მასწავლებლის მეთოდი ხდება ისეთი პირობების ძიება, რომელიც ადვილად თვითსაგანმანათლებლო აქტივობას ან სწავლას და მოსწავლეებთან ისეთი ურთიერთქმედებას, რომელშიც სწავლა ხდება ამ აქტივობის შედეგი.

ამ მიმართულების დიდაქტიკური ძიება ხასიათდება შემდეგით:

პრაგმატული პედაგოგიკის ტრადიციები, რომლებიც ფოკუსირებულია სწავლასა და მოსწავლეთა უშუალო ცხოვრებისეულ საჭიროებებზე, ინტერესებსა და გამოცდილებას შორის მჭიდრო კავშირზე. შესაბამისად, მოსწავლეებისთვის შესასწავლი საკითხების მნიშვნელობა სწავლის არსებითი დიდაქტიკური მოთხოვნაა.

კვლევაზე დაფუძნებული სწავლა/სწავლების ძირითადი მახასიათებლები ტრადიციულ სწავლებასთან შედარებით განისაზღვრება სასწავლო პროცესში მოსწავლის პოზიციის ცვლილებით, მისი პროაქტიული, სუბიექტური ხასიათით, საიდანაც, თავის მხრივ, იკვეთება საძიებო სასწავლო აქტივობების პირობები.

„პროცედურული ორიენტაცია“ გამოიხატება „აზროვნების სწავლების“, საძიებო საქმიანობის („პროცესების“) ათვისებაში, რაც ხდება დამოუკიდებელი დიდაქტიკური მიზანი. ძიების ფოკუსის მიხედვით სწავლის სხვადასხვა ინოვაციური მოდელების საერთო საფუძველია სუპერსუბიექტური ძიების სასწავლო აქტივობა, ე.ი. მოსწავლეების სპეციალური აქტივობები საგანმანათლებლო ცოდნის ასაშენებლად). მის სახესხვაობებს წარმოადგენს:

- კვლევა: სისტემატური კვლევა (პრობლემის ფორმულირება, ჰიპოთეზების შემუშავება და ტესტირება, იდეების გენერირება და ა.შ.);
- კომუნიკაციურ-დიალოგური დისკუსია (აზრთა, პოზიციების ამოცნობა და შედარება, არგუმენტების შერჩევა, წარმოდგენა და ა.შ.);
- თამაში, მოდელირება საგნობრივ-შინაარსობრივი (სიმულაციური – თამაში) და სოციალურ-ფსიქოლოგიური (როლური თამაში) ასპექტებით.

პირველ პლანზე საძიებო დიდაქტიკურ პროცესში ტრანსდისციპლინური საგანმანათლებლო საქმიანობა მოდის. სასწავლო აქტივობის პროცესი წარმოადგენს სწავლის ყველაზე მნიშვნელოვან და ზოგ შემთხვევაში ძირითად შინაარსს. ამ მიდგომის განხორციელების ფსიქოლოგიური და დიდაქტიკური საშუალებებია შემოქმედებითი და კრიტიკული აზროვნების განვითარება, საგანმანათლებლო და კვლევითი საქმიანობის გამოცდილების და ინსტრუმენტების ჩამოყალიბება, როლური თამაში და სიმულაციური მოდელირება, პირადი მნიშვნელობების ძიება, განსაზღვრა და ა.შ.

ძიების მიდგომაზე დაფუძნებული სწავლის მოდელების არსებითი მახასიათებელია მოსწავლეთა რეფლექსიური აქტივობა, როგორც ინტელექტუალური, ისე ემოციური პიროვნული თვალსაზრისით. პროცედურული სასწავლო გეგმის არსებითად თარგმნა ხორციელდება შემდეგ სფეროებში:

- რეფლექსიური აზროვნების კულტურის განვითარებისთვის სწავლა/სწავლების სპეციალური საძიებო პროცედურები;
- სწავლა/სწავლების სპეციალური პროცედურების განხილვა;
- დისკუსიის კულტურის ჩამოყალიბება;
- საგანმანათლებლო და სათამაშო აქტივობების ემოციური და პიროვნული მხარის განვითარება, რომელიც დაკავშირებულია მის როლურ კომპონენტებთან;
- სასწავლო პროცესის ემოციური და ინტელექტუალური რეფლექსია, მათ შორის სიმულაცია და როლური მოდელირება.

დიდაქტიკური ძიებები საგანმანათლებლო კვლევის ძირითად ნაწილებში განსაკუთრებით მკაფიოდ ჩამოყალიბდა ჯ. ბრუნერმა, შემეცნებითი საქმიანობის მკვლევარმა, რომელიც მუშაობდა აშშ-სა და ინგლისში. 1950–60-იანი წლების „ავანგარდული“ დიდაქტიკური კვლევის შედეგების შეჯამებით, მან შემდეგნაირად გამოხატა მათი ზოგადი კვლევის მიმართულება:

„...ინტელექტუალური აქტივობა ყველგან ერთნაირია, მეცნიერების წინა ხაზზე თუ სკოლის მესამე კლასში. (...) აქ არის ერთი სახის განსხვავება. სკოლის მოსწავლე, რომელიც ფიზიკას სწავლობს, არის ფიზიკოსი და მისთვის უფრო ადვილია მეცნიერების სწავლა ფიზიკოსად ქცევით, ვიდრე სხვა

რამით. (სიტყვებში „სხვარამით“ ჯ.ბრუნერი გულისხმობდა მზა ფორმით შეთავაზებული ინფორმაციის ათვისებას). ჯ.ბრუნერმა სწავლისადმი კვლევის მიდგომა შეაჯამა რამდენიმე ძირითადი დებულება-პრინციპის სახით:

1. საგნის შინაარსში აუცილებელია გამოვყოთ წამყვანი, ძირითადი ცნებები. ეს მთელ საგანს უფრო ხელმისაწვდომს ხდის;
2. მასალის შესწავლა უნდა ეფუძნებოდეს კონკრეტული ფაქტების კოგნიტურ სტრუქტურებთან და სქემებთან კორელაციას.
3. ძირითადი ცნებებისა და პრინციპების დაუფლების პროცესს უფრო ფართო მნიშვნელობა აქვს და საშუალებას იძლევა მოსწავლე დაეუფლოს შემეცნებითი აქტივობის მეთოდებს, რომლებიც მნიშვნელოვანია კონკრეტული შინაარსის მიღმა.
4. მიზანშეწონილია გამოყენებული იქნეს ძირითადი ცნებებისა და იდეების „სპირალური“ შესწავლა.
5. დააყენეთ მოსწავლე მკვლევარის, აღმოჩენის პოზიციაზე.

ბოლო ათწლეულების დიდაქტიკაში, განსაკუთრებით 80-90-იანი წლების ბოლოს, სკოლებზე მზარდი მოთხოვნების კონტექსტში, დიდაქტიკაში ძიების ორიენტაცია დაკავშირებულია ცოდნის დამოუკიდებლად შეძენასთან, თეორიული იდეების განვითარებასთან სამყაროს ობიექტებისა და ფენომენების შესახებ. საგანმანათლებლო პროცესი სტრუქტურირებულია, როგორც ცოდნის ახალი სახელმძღვანელო პრინციპების ძიება. ასეთი ძიების დროს „სწავლა ხდება არა მხოლოდ ახალი ინფორმაციის ასიმილაციის საფუძველზე, არამედ ასევე მოიცავს არსებული კონცეფციების ორგანიზებას და შემოქმედებით რესტრუქტურისაციას ან თავდაპირველ შემეცნებით მითითებებს“.

ახალი ცოდნის ჩამოყალიბება, როგორც წესი, ნიშნავს არსებული იდეების რესტრუქტურისაციას ან მოდიფიკაციას და შესაძლოა მათ უარყოფასაც. თუმცა, საქმე სულაც არ არის არასწორი იდეების სწორი, „არამეცნიერული“ იდეების „მეცნიერული“ ჩანაცვლება, როგორც ეს ერთი შეხედვით შეიძლება ჩანდეს. თანამედროვე სწავლის (და უფრო ფართოდ, განათლების) ამოცანა არა უბრალოდ ცოდნის გაცემა, არამედ ცოდნის გარდაქმნა სამყაროს შემოქმედებითი კვლევის ინსტრუმენტად. მაშასადამე, პედაგოგიკა განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს იმის შესახებ, თუ როგორ შეიძლება გამოიყენებული იქნეს სამეცნიერო ცოდნა.

ბოლო ათწლეულებში ჩატარდა კვლევები, რომლებსაც უნდა დაედგინა საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების და მათემატიკის სპეცილობების ახალბედა სპეციალისტების და ექსპერტების ცოდნებს განსხვავებები. დადგინდა, რომ ექსპერტების ცოდნა ინსტრუმენტული ხასიათისაა; ისინი ორიენტირებულია ოპერაციულ (ინსტრუმენტულ) პრინციპებთან დაკავშირებული ძირითადი ცნებებისა და იდეების გარშემო. დამწყები სპეციალისტებისთვის ასეთი იდეები დამახასიათებელი არ არის. ფსიქოლოგიური და პედაგოგიური კვლევები აჩვენებს, რომ ახალი ცოდნა ფორმირდება არა ადითიური გზით (ე.ი. არა მხოლოდ არსებულ ცოდნაზე უბრალოდ ახალი ცოდნის დაშენებით), არამედ წინა ცოდნის რესტრუქტურისაციისა და რეორგანიზაციის გზით, არაადეკვატური იდეების უარყოფით, ახალი კითხვების დასმით და ჰიპოთეზების წამოყენებით.

ამგვარად, თანამედროვე განათლების ეტალონს წარმოადგენს არა მხოლოდ ახალი ცოდნის ფორმირება, არამედ არსებული ცოდნის რესტრუქტურისაცია, ცოდნის ახლებურად გააზრება. ეს, თავის მხრივ, ნიშნავს მოსწავლეთა შემეცნებითი აქტივობის წახალისებას, სხვადასხვა ტიპის საგანმანათლებლო დიალოგების გამოყენებას, წარმოსახვაზე, ანალოგიებსა და მეტაფორებზე დაყრდნობას, მუშაობას კონცეპტუალურ მოდელებთან და ა.შ. უფრო მეტიც, მასწავლებელმა შეგნებულად უნდა მიიღოს ის ფაქტი, რომ მოსწავლეების დამოუკიდებელი „აღმოჩენების“ შედეგები შეიძლება აღმოჩნდეს არასრული, კონცეპტუალურად „დაუმთავრებელი“. როგორც მკვლევარები აღნიშნავენ, „სწორი იდეების“ ნაადრევი წარმოდგენა იწვევს იმ ფაქტს, რომ მოსწავლეები ვერ ახერხებენ ამ იდეების გამოყენებას და მათთან მუშაობას.

რეალური ცხოვრებისეული სიტუაციების მოდელირება, რომელიც მოიცავს პრობლემის გადაჭრას, სწავლების ერთგვარ ემპირიულ ტრადიციად იქცა. კვლევა ადასტურებს განათლების აგების ამ მეთოდის მიზანშეწონილობას, თუ მასწავლებლებისა და მოსწავლეების მიზანი და ღირებულებაა ცოდნის ან საქმიანობის ახალი, ჯერ კიდევ განუვითარებელი სფეროების დაუფლების უნარი. ექსპერტების საქმიანობა რთულ, ცუდად ფორმალიზებულ სფეროებში აგებულია წინა გამოცდილების ანალოგიების კვლევაზე ან პრობლემის გადაჭრაზე.

თანამედროვე ფსიქოლოგიური და პედაგოგიური კვლევა ასახავს ორიენტირებს, თუ როგორ უნდა ვიმუშაოთ უკვე არსებულ იდეებთან და გადავიდეთ ახალი იდეების ჩამოყალიბებაზე სასწავლო პროცესში. ეს რეკომენდაციები შეიძლება წარმოდგენილი იყოს, როგორც ფსიქოლოგიური და დიდაქტიკური მოთხოვნების შემდეგი ნაკრები.

• **მოთხოვნები სწავლების შინაარსთან დაკავშირებით:**

1. მოსწავლეებს უნდა განუვითარდეთ არსებული იდეების მიმართ დაუკმაყოფილებლობის განცდა. მათ უნდა გააცნობირონ განსხვავებები მათი და სამეცნიერო საზოგადოების იდეებისგან.

2. ახალი იდეები (ცნებები) უნდა იყოს ისეთი, რომ მოსწავლეებმა ნათლად გაერკვნენ მათ შინაარსში.

3. ახალი იდეები უნდა იყოს დამაჯერებელი მოსწავლეთათვის. მათ უნდა აღიქვან იდეები, როგორც პოტენციურად მისაღები, უნდა შეეძლოთ ახალი კონცეფციის უკვე არსებულთან დაკავშირება.

4. ახალი ცნებები და იდეები უნდა იყოს ნაყოფიერი. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, სერიოზული მიზეზებია საჭირო იმისათვის, რომ მოსწავლეებმა მიატოვონ უფრო ნაცნობი იდეები. ახალი იდეები აშკარად უფრო სასარგებლო უნდა იყოს, ვიდრე ძველი. ახალი იდეები უფრო ნაყოფიერად აღიქმება, თუ ისინი ხელს უწყობენ გადაუჭრელი პრობლემის გადაჭრას.

ჩამოთვლილი პირობებიდან ორი (მეორე და მესამე) შეესაბამება სწავლის ხელმისაწვდომობის ცნობილ დიდაქტიკურ მოთხოვნებს და გადასვლის „ახლოდან შორეულზე“, ნაცნობიდან – უცნობზე (იან ამოს კომენსკი). პირველი და მეოთხე მოთხოვნები – მოკლედ შეიძლება შეფასდეს, როგორც არსებული ცოდნით დაუკმაყოფილებლობა და მოთხოვნა ახალ ევრისტიკული ბუნების ცოდნაზე, რაც სცილდება ტრადიციულ დიდაქტიკური პრინციპებს და ასოცირდება სწავლის ძიებასთან.

• **მოთხოვნები სასწავლო პროცესისასდმი:**

1. წახალისეთ მოსწავლეები ჩამოაყალიბონ თავიანთი იდეები და ცნებები და გამოხატონ ისინი მკაფიოდ;

2. ასწავლეთ მოსწავლეებმა შეძლონ გამოცნობა და ანალიზი ჩაუტარონ იმ შეხედულებებს, რომლებიც ეწინააღმდეგება არსებულს;

3. წახალისეთ მოსწავლეები, წამოაყენონ ალტერნატიული ახსნა-განმარტებები, ვარაუდები და იდეები;

4. მიეცით მოსწავლეებს შესაძლებლობა გამოიკვირონ თავიანთი ვარაუდები თავისუფალ და მშვიდ გარემოში, სასურველია ჯგუფური დისკუსიების საშუალებით.

5. მიეცით მოსწავლეებს შესაძლებლობა გამოიყენონ ახალი ცნებები ფაქტებისა და მოვლენების ფართო სპექტრის აღწერისთვის, რათა მათ შეძლონ მათი პრაქტიკული მნიშვნელობის შეფასება.

• **კვლევაზე დაფუძნებული სწავლება:**

ამგვარად, კვლევაზე დაფუძნებული სწავლის მომხრეების აზრით, საგანმანათლებლო პროცესმა იდეალურად უნდა მოახდინოს მეცნიერული კვლევის მოდელირება, ახალი ცოდნის ძიება. კვლევაზე დაფუძნებული სწავლის პროცესში მოსწავლე იმყოფება ისეთ სიტუაციაში, როდესაც ის თავად ფლობს ცნებებს და მიდგომებს სწავლის პროცესში წამოჭრილი პრობლემების გადასაჭრელად პროცესში და მეტ-ნაკლებად მართულია მასწავლებლის მიერ.

აქ დაზუსტებას მოითხოვს მოსწავლის მოსწავლის დამოუკიდებლობის ხარისხი პრობლემის გადაჭრის სხვადასხვა ასპექტთან მიმართებაში. ყველაზე სრულყოფილი და გაფართოებული ფორმით, კვლევითი სწავლება ვარაუდობს, რომ მოსწავლე ამოიცნობს და აყენებს გადასაჭრელ პრობლემას, გვთავაზობს შესაძლო გადაწყვეტილებებს, ამოწმებს ამ შესაძლო გადაწყვეტილებებს, მონაცემების საფუძველზე, შემოწმების შედეგების შესაბამისად გამოაქვს დასკვნები, იყენებს დასკვნებს ახალ მონაცემებზე, აკეთებს განზოგადებებს.

კვლევითი ორიენტაციის მქონე საგანმანათლებლო პროცესის ასაგებად ტიპურია, მაგალითად, შემდეგი რეკომენდაცია მასწავლებლებისთვის: „მეტი მოუსმინეთ, ნაკლები ილაპარაკეთ, დააკვირდით უფრო მეტს, ვიდრე აჩვენებთ, დაეხმარეთ მოსწავლეებს მუშაობაში, მოერიდეთ მათთვის გარკვეული მიმართულებების მიცემას“.

გასული ათწლეულების განმავლობაში, ბევრი დიდაქტიკოსი იცავდა კვლევის სწავლის სამი დონის იდეას. პირველ დონეზე მასწავლებელმა უნდა დააყენოს პრობლემა და აჩვენოს მისი გადაჭრის მეთოდი, ხოლო მისი გადაჭრის გზის ძიება მოსწავლემ უნდა მოძებნოს დამოუკიდებლად. მეორე საფეხურზე მასწავლებელი მხოლოდ პრობლემას აყენებს, მოსწავლე კი მისი დამოუკიდებლად გადაჭრის მეთოდს ეძებს (აქ შესაძლებელია ჯგუფური, კოლექტიური ძიება). უმაღლეს, მესამე დონეზე, პრობლემის ფორმულირებას, მისი გადაჭრის მეთოდის ძიებას და გადაწყვეტის გზის ძიებას მოსწავლეები დამოუკიდებლად ახორციელებენ.

დასკვნა

სწავლის საძიებო მოდელები ხელს უწყობს კრიტიკული და ანალიტიკური აზროვნების განვითარებას, პრობლემისადმი მრავალმხრივ მიდგომასა და პრაქტიკული უნარების გაღრმავებას. ამ მოდელების გამოყენება განსაკუთრებით ეფექტურია ისეთი დისციპლინებისთვის, რომლებიც საჭიროებენ კვლევას, კრეატიულობას და დამოუკიდებელ მუშაობას. ჯ. დიუი მიიჩნევდა, რომ სწავლა უნდა იყოს აქტიური, გამოცდილებაზე დაფუძნებული და მჭიდროდ დაკავშირებული რეალურ ცხოვრებასთან. მისი აზრით, ცოდნის მიღება არ უნდა შემოიფარგლოს მექანიკური დამახსოვრებით; პირიქით – ცოდნა უნდა გამომდინარეობდეს ცნობისმოყვარეობიდან, კითხვების დასმიდან და პირადი გამოცდილების გააზრებიდან. სწავლის პროცესი ამ ფორმით გარდაიქმნება უზრალო ინფორმაციის ათვისებიდან შემოქმედებით და ცოცხალ კვლევით პროცესად, რაც თავის მხრივ ზრდის მოტივაციას და სწავლის ხარისხს. ამიტომ, საძიებო სწავლების მოდელები მომავალში კიდევ უფრო ფართოდ უნდა დაინერგოს განათლების სისტემაში, როგორც ზოგადსაგანმანათლებლო, ისე პროფესიულ დონეზე.

ლიტერატურა

1. Dewey J. Progressive education and the science of education. - Wash., 1928. P.13.
2. Bruner J.S. Process of education reconsidered //Phi Delta Kappan. - 1971.- Vol. 53.- N 1.- P.18-21.
3. Svensson I., Hogfors C. Conceptions as the content of teaching: Improving 23.education in mechanics. //Improving learning/ ed.by U.Ramsden. - L., 1988;
4. Kreitzberg P. The legitimation of educational aims: paradigms and metaphors. - Lund, 1993.

Models of inquiry-based learning

Irine Gogiberidze

Abstract

The idea of inquiry into learning process is associated with the name of J. Dewey, which is based on the productive activity of students in solving problems. The idea of founding learning formulated by him is focused on the direct experience and interest of students. The main characteristics of inquiry-based learning/teaching compared to traditional teaching are determined by the change in the student's position in the learning process, his proactive, subjective character, from which, the conditions for inquiry-based learning activities emerge. The article analyzes theoretical approaches to the implementation of inquiry-based learning models in practice and outlines the requirements that the content and learning process of teaching inquiry models must meet. Methodological recommendations for inquiry-based learning are formulated. Keywords: learning, teaching, didactic, inquiry model, reflection.

Keywords: learning, teaching, didactic, inquiry model, reflection.